

Posudek diplomové práce

Jan Kočvar: *„Zrod dálněvýchodní velmoci. Zahraniční politika Japonska v letech 1894-1905“*, Praha 2006, 324 stran.

Oblast Dálného východu a zejména Japonsko se dlouhodobě těší velkému zájmu historiků. Značná pozornost je přirozeně věnována i období tzv. restaurace Meidži, kdy Japonsko prošlo zásadním procesem transformace a začalo se měnit z polozaostalé feudální země v relativně moderní stát. Jan Kočvar si za cíl své diplomové práce zvolil vývoj vnitřní a zejména zahraniční politiky Japonska v letech 1894-1905, tj. v období, kdy Japonsko po vítězných válkách s Čínou a Ruskem začalo hrát důležitou roli i v mezinárodních vztazích.

Jan Kočvar rozdělil svou práci do jedenácti chronologicky řazených kapitol, v nichž se věnuje japonské vnitřní a zahraniční politice od pádu šógunátu na konci 60. let 19. století do rusko-japonské války (1904-1905). Po poněkud emotivně pojatém úvodu (první odstavec práce), jenž prokazuje vskutku mimořádné zaujetí diplomanta pro téma, následuje kapitola, věnovaná shrnutí poznatků a prezentaci autorova názoru na vývoj v Japonsku v období tokugawského šógunátu. Následující kapitoly (druhá, třetí a čtvrtá) jsou věnovány nejdůležitější události japonských novověkých dějin – restauraci Meidži. Diplomant se, především ve třetí a čtvrté kapitole, zaměřil na vývoj v Japonsku v prvním období reform, což považují vzhledem k další struktuře práce za vhodné.

Vlastní jádro práce tvoří její pátá až jedenáctá kapitola. Autor v nich podrobně věnuje cestě Japonska mezi světové velmoci. Pátou kapitolu Kočvar věnoval rekapitulaci průběhu a důsledků čínsko-japonské války, zvláště se zaměřil na zhodnocení tzv. Intervence tří (někdy se také hovoří o tzv. „dálněvýchodním Trojspolku“), kdy Německo, Francie a Rusko připravily Japonsko o část jeho zisků po vyhrané válce s Čínou. V následujících dvou kapitolách se pokusil o analýzu událostí let 1895-1899, kdy se Tokio zapojilo do boje o koncese a sféry vlivu v Číně. Osmá kapitola je věnována japonské účasti na potlačení tzv. Boxerského povstání, jež si kladlo za cíl osvobodit Čínu od zasahování velmocí do jejího vnitropolitického dění. Devátá kapitola je pokusem o analýzu jednání, která vedla k podpisu spojenecké smlouvy mezi Japonskem a Velkou Británií v roce 1902. Diplomant v ní správně vychází z premisy, podle níž většina japonských politiků pochopila fakt, že největší překážku v realizaci zájmů jejich země představuje carské Rusko a že jediným nástrojem pro možný příští ozbrojený konflikt je spojenecká smlouva s Londýnem. Poslední dvě kapitoly práce jsou

věnovány důsledkům rusko-japonské války z let 1904-1905; nejdůležitějším výsledkem tohoto konfliktu je podle Kočvara vstup Japonska mezi velmoci.

Strukturu předložené diplomové práce považuji za vyváženou. Kočvar prokázal nejen již zmíněný velký zájem o téma, ale i důkladnou znalost zkoumané, dosti složité problematiky. Kočvar se navíc pokusil prezentovat průběh zkoumaných závažných událostí v širším rámci vývoje mezinárodních vztahů na Dálném východě, což je v každém případě chvályhodné a oceněnihodné.

Pokud se jedná o prameny a odbornou literaturu, které diplomant v práci použil, nemám vůči výběru žádné připomínky. Autor pracoval nejen s klasickými edicemi pramenů (*Morse, H. B., International Relations of the Chinese Empire*), ale využil i nejnovější edice (například dva svazky edice *Japan. A Documentary History*). Rovněž seznam použité odborné je úctyhodný, zejména vezmeme-li v potaz, že se jedná „pouze“ o diplomovou práci; škoda jen, že se v seznamu prakticky nevyskytují odborné časopisecké studie (zvláště vezmeme-li v potaz, že autor mohl při studiu využít knihovnu ve Vídni).

Pokud jde o výhrady ke Kočvarově práci, jako poněkud problematický vidím její rozsah. Sepsat v dnešní „počítačové éře“ jakkoli obsáhlou práci není nejmenší problém, spíše naopak; sevřené, precizní „stručné“ vyjadřování (viz například práce Kočvarova kolegy Kodeta) je mnohem náročnější a po mém soudu žádoucí; autor se totiž nezřídka nevyvaroval dlouhých detailních popisů dějů, jež jsou pro téma jako celek naprosto nedůležité. Práce vůbec silně trpí popisností, postrádám jistý nadhled (výrazně doporučuji ubrat na „fascinaci“ a „oslnění“ tématem; pro Kočvara osobně jistě může být restaurace Meidži „zázračným dílem Prozřetelnosti“ [podobných „hodnocení“ jsou v práci desítky], historik by měl být ve svých soudech uvážlivější a uměřenější). Další problém práce je její stylistická a gramatická úroveň; pro příště doporučuji odstranit častá typicky „kočvarovská souvětí“ (například s. 145), gramatické chyby (zejména v interpunkci) a zejména stovky překlepů (jen na stránkách 142-171, která jsem pro ilustraci v tomto ohledu sledoval, jich jsou desítky!).

Na závěr lze konstatovat, že Jan Kočvar předložil kvalitní diplomovou práci, která splňuje požadavky kladené na práci tohoto typu. Proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou **v ý b o r n ě**. Po odstranění pravopisných chyb a nesčetných překlepů ji navrhuji k předložení i jako práci rigorózní.

V Praze 11. září 2006

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK